

ارمنستان قوموندىست (ب) فرقه سنك مركزى

قومىتىسى ناسر افكاريدىر

«ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ» Արգան 2. 4. 4. Կենտրոն

آبونه قيمتى هر برده:

بر يىلكى — 2 منات آلتى آبلقى — 1 منات

بر آبلقى — 20 قېك، تك نسخىسى هر برده 5 قېك

زحمتكشله و شورا قورلوشنه عايد يازىلار
صحيفه لرمز آچقدىر.

درج اولمىيان مقالهلر قابتارىلمايدور.

اداره نك آدرهسى: اربوان آبويان كوچىسى

ا. ق. (ب) ف. مركزى قومىتى تورلك شعبىسى

تلفون نومروسى 254

توضيات شعبه سنك آدرهسى: اربوان، آبويان

كوچىسى نومرو 14

تلفون نومروسى 272

پنجشنبه 14 آبرل 1927 (64) № 14

۲-نجى دوامىلى ۱۴ (۶۴) ۱۴

چينگ په كين شهرنده شورا سفارتخانه سنه مسلح هجوم

چينگ په كين شهرنده آبرلك 6 سنه 500 نفر دن عبارت عسكر و ژاندارمالار جبرى شورا سفارتخانه سنك حدوديه كيردرك، اوراده امثالسى وحشتلىله معامله به باشلامش، سفارتخانه نك «عسكرى محله» سنه 70 دن آرتىق چينلىرى «هومىندان» فرقه سنك بر قاج فعال عضولى در دست ايدوب همين محله نك ديشارى ايله علاقه سنى كسمشله، بوندان سواى بر چوق قادين و چوققور، متعلملر و قوللوقچىلر دخى دوتوب كوتورمشدردلر. دوتولانلىله بك قبا و وحشيانه حركت كوسترهرهك اولنلارى دو كمش، تحقير ايتمش و اولنلارگ اشيارلىقه ده ياغمه به ويرمشلر.

همين محله ده بولونان شورا قولوبى آلت اوست ايدلمش و كنىخانه ايسه تماميله آبارلمشدر.

«شرق باقهسى» نده و شورا عالى نماينده لك بناسنده دخى آختاريش واقع اولمشدر.

همين آختاريش شانغهايده دخى اجرا ايدلمشدر

آبرلك 7 سنه شانغهايك شورا قونسولخانه سى دخى عيى صورتله هجومه معروض قالمشدر، قونسولخانه نك مدخلنى باغلابارق، ايجرى به كيروب چقانلرگ اوستلرى نحرى ايدلمشدر.

اجنبى و قابتالست دولتلرگ امر و كومكيله..

چين عكس انقلابچىلر طرفندن اجرا ايدىلن بو امثالسى هجوم بك آتچاق بر پروواقسىا اولاراق، همين پروواقسىايى ميدانه كىره نلر آتچاق اجنبى قابتالست حكومتلى اولمشدر. چونكه شورا سفارتخانه حدوديه كيره بيلمك ايجون آتچاق اجنبى رايونندن كچمك قابل اولاجاغندن، چان-تسولين عسكرلىرى و ژاندارمه لر محاصره دن قباق، ژاپونيا ممتلك اذىنى آلمشدر.

شورا حكومتىك شكايى نوتاسى و په كين حكومتىك جوابى

په كين حكومتىك بين المللى قانونلرته مغاير بو آتچاق هجومندن و اونك تيجه لرندن اوترى شورا حكومتى په كين حكومتته بر شكايى نوتاسى ويرمشدر.

بو نوتايه جواب اولماق اوزره په كين حكومتى اوزىنك بو آختاريشده حقى اولديغى و نظام سز بر ايش بايمادىغى يازمقده در..

آختاريشه سبب، په كين شورا سفارتخانه جيوارنده «هومىندان» فرقه سى تىلغاتچىلر كىزلى حاضرقلر ادبيات و سائره بولنديغه دائر آلمش اولدقلرى معلوماتلر كوستريلىر.

شورا حكومتى اوز شكايى نوتاسنده په كين حكومتندن چين عسكرلر نك شورا سفارتخانه رايونلرندن تزلكله چكىلمه لرلى، دوتولان شورا امكچىلرگ آزاد بر اقلما سنى، ضبط ايدىلن اوراق و ادبياتىك كرى ويرلمه سنى و بوليس و ژاندارمه لر طرفندن ياغمه به ويرىلن و ضبط ايدىلن بوتون اشيا و ابو ماللارنى تماما و تزلكله صاحبلر يه قابتارىلماسنى طلب ايله مشدر.

بو مطلبلر يه كفايىت ويرىنجه په قدر شورا حكومتى په كيندن اوز سفارتلىكى تاميله كرى جاغروب، اورادا آتچاق بر قونسولرس بر اقمغه قرار ويرمشدر.

زاقافقاسيا زحمتكشلىرىنه آتشىن سلاملر اولسون زاقافقاسيا شورالارينك 4 نجى قورولتايى

يولداش تسخاقايانك نطقى

آبرل آينك 5 نده تفليسده شورالرك 4 نجى زاقافقاسيا قورولتايى آچلدى.

زاقافقاسيا مركزى اجرائيه قو ميه سى صدرى يولداش تسخاقايه قو رولتايى آچاراق آياقا قالمق و انقلاب ايجون حياتلر ينى فدا ايدن قهرمانلرگ خاطرهنه احترام ايدلمسى تكليف ايتدى. اوندان سوگرا آخر ايكى ايل عرضنده صنايع و كند تصرفاتىك يو كستمسى اغورنده شورالر حكو متىك آبارديغى زحمتلرندن بختله يولداش تسخاقايه ديدر كه بوتون دو لتى و اجتماعى تشكىلاتلر، شورالر اشفاقىك بوتون و طنداشلارى اوز بيوك دقتلر ينى قابرىقا ماللارنىك خيردا ساتيش قيمتلر نك آشاغى سالماسى او زرينه بتورملى درلر.

شرق خلقلرى آراسنده حصوله كلن آزاده لك حر كاتى و حصو صيله چين انقلابى دولاييله يولداش تسخاقايه ديدر: «بز قانع اولمشق كه هومىندان و قومونىست فرقه لر نك رهبرلىكى ايله چين انقلابى غالب كله چكدر. چين انقلابى، قابتاليزمگ نه درجه قوجالما سنى و قوه دن نه درجه دوشدىكى كوستره چكدر و آزاده لكك بارلاق كونشى قباقنده او تسليم اولمايدلر.

يگى مركزى اجرائيه قومىته سى

آيك 9 نده آخشم زاقافقاسيا مركزى اجرائيه قومىته سنك 4 نجى قورولتايىك برنجى دورى اجتماعى واقع اولدى. 25 عضودن و 15

۵ نجى ارمنستان شورالر قورولتايى

خلق قوميسارلر شورا صدرى يولداش ساقو هامپارسوميانك معروضه ندىن

لاشديرماق و كنه لرى شورالره جاب ايتمك اولمشدر. بوزحمتك تيجه سى او اولمش كه كند شورالر نك هيتى هم آرتمش و همده محكمه لمشدر.

كند شورالى

1925 نجى ايلك 791 كند شورالى عوضنده كچن ايل (1926) 816- چامشدر. عضولرك جمعى مقدارى 13,776 دن 14,232- به يو كسمش. قاندىلرگ مقدارى 910 دن 1166- چامش، قاندىلر آرا سنده فعاليتى آرتيرماق ايجون بومقدار آزد، اولنلارى قباقاچكمك ايجون

زياده دقت بتورمك لازمدر.

مليت نقطه نظر ايله 11,490 ارمنى، 1647 تورك، 346 روس، 178 كورد، 41 آسورى، 53 روم، و 21 نفر اوز كه ملتدن اولمشلر. شورالرمز جانلاشيره. كند شورا لر يه بيوك اولچى ايله كنددن حصوله كلن فعاللار اشتراك ايدير و اوز فكرلرى ايله اوز مقدارتنى تعين ايديرلر. فرقه ويلر و قوموموللار ابايى بيوك مقدار تشكىل ايدرك رهبرلكده بولنيرلر.

كند تصرفاتمن

كند تصرفاتمنك انكشافنده كوزه چاربان ايكى شئى وارد. برى اكينلرگ وسعتى و ديكرى حيوانانك مقدارى در. 1925 نجى ايله ايكى اولمىيان تصرفاتلر 15 ياريم فاض تشكىل ايديرلر ايدى، 1926 نجى ايله ايسه 13 ياريم فاضه قدر. 1925 ده 2 دسياتين ايكينه مالك اولانلر 64 فاض تشكىل ايديرلردى، 1926 ده 62 فاض ياريم. 1925 ده 2 دن 5 دسياتينه قدر ايكينه مالك

اولنلرگ فاضى 18 فاض قدر. 1926 ده 20 ياريم فاض، 5 دسياتيندن زياده ايكى اولانلر 1925 ده 2 ياريم فاض تشكىل ايديردى، 1926 ده 3 فاض قدر.

مال چيچتندن، ارمنستانده 1925 ده 55 ياريم فاض ايدى، و 1926 ده 51 ياريم.

1925 ده بر باش حيوانه مالك اولانلرگ فاضى 32 ياريم، 1926 ده 34 ايدى. 1 دن 2 باشا مالك اولانلر 8 ياريم فاض و 1926 ده 10 فاض قدر ايدى. 3 حيواندان زياده به مالك اولانلرگ فاضى 1925 ده 1 1/3 فاض، 1926 ده 1 2/3 فاض ايدى. بو رقملر كوسترير كه كندىلرگ تصرفاتنى كيند كچه اوجاير.

قولچوماقلار ايله بيورو قرا ديزمك

تهلكه سى بوندان بر نيجه ايل قباق كند شورالى امر ايدىچى هيتلر ايدى اولنلاردا مشركه زحمت آبارلميردى،

ايندى اوله دكل، البته كى داها نقصانلار وارد، شورالارمز آراسندن بيورو قرا ديزم داها تاميله رفع اولتما مش لاكلن او بولدا بيوك زحمت آبارلمشدر.

كندلى جوربه جور طبقه لرك دو شونجه سى

بورژوا، قولچوماق و روھانى عنصرلر هنوز ايدىلر ينى آوروب دو لتلرندن كسمه مشلر. اولنلرگ قو و قنادى اولان عكس انقلابچىلر ار منستانده شورالر عوضنه بورژوا اصوللر ينى تاسيس ايشمك هنوز خياللا رندن كچيريرلر. خارجه اوتوران داشناقلار فعاليت كوستريرلر و يالگىز قولچوماقلار، روھانىلر و اولنلرگ تو كوتورلى ارمنستانده اولنلر ايجون آياق زمينه سى تشكىل ايديرلر سه فقط زحمتكش، يوقسول و اورتاباب كند ليارده داشناقلار بر بولاميه چق. قعله و كندىلر اولنلرگ ته اولديغى و اولنلرگ آرزولر يه نه جور نهايت ويرمك چوق باخشى آگلانمشدر.

قاپيتاليزمك يىڭى تىروخى اصوللىرى

سوك هفته اجرىستىدە بين الخلق قاپيتاليزمك ايكي بويوك هجوملى ماشهده ايدىلىدى. بونلاردن بىرى انكليز حكومتىگ انكليز همكارلار تشكىلا تىلارنى قارشى بايىنى هجوم دىكرى ايسه شوقده چىنگ پە كىن شىرندە چىن عكس انقلابى ژاندارما و عسكەرلار طرفىدىن ھىن شىرنگ شورا سفارتخانىسىنى بايىلان مسلح هجومدە.

بىلى شى كە بين الخلق قاپيتاليزمى آرتىق بين الخلق انقلابى حرىكتارىنى، ايشىچى صىفنى و اونىڭ اصل كومىكچىسى و مر كزى اولان شورالار اتفانقە قارشى پروواقاسيا اصوللە شىتلى هجومە كچمشىدە. انكلترەدە همكارلار حر كىتى خصوصى يىڭى قانۇنلار ايلە ازىمك، انكليز قاپيتاليزمكك آچاق و قورقولى بر ايشىدە. بو يىڭى نظام ايلە همكارلار اتفانقەلرە ھىچ بر تىمىل، نىمايش بايىغە، مەلبارىنى كوتىرىمكە اذن وىرىلمىدە.

دىكر طرفىدىن اوزاق شوقدە، دىشتلى و طنداش مەلبارلەندە اجىبى قاپيتاليزمە و اولارنىڭ آتى اولان چىن عكس انقلابى قوتارىنى قارشى آبارىلان بو مبارزە كونلارندە، ھىن فان اچىچى قاپيتاليزمك اتفانقە رولمەش پك آچاق بر پروواقاسيايە شىتت ايتىدەر. اولار پە كىن مسلح عسكەر و ژاندارمەلرى ايلە پە كىنك شورا سفارتخانىە رايونلارنى هجوم ايتىدەر. بو آچاق هجومك اساس سىبى ايسە، شورالار اتفانقە چىنگ پە كىن حكومتە قارشى اعلان حرب ايتىدىمكە مجبور ايتىدەر. بو هجوم، قاپيتاليزمك و خصوصى انكليز حكومتى طرفىدىن تىرىپ ايدىمىش يىڭى اصول بر پروواقاسيان عبارتدە. آچاق ايدىمى پە قدر اولدىنى كىبى ايدىمىدە بين الخلق قاپيتاليزمى اوز مقصدىنە چاتمايەتقىدەر. بو پروواقاسيا اولارنىڭ آرا دىقلىرى تىجە وىرىمە چىكەر. چونكە شورا حكومتى اوز حقوق و ضررلارنى پك باخشى صورتلە آبارىب طلب ايدە يىلدىكى كىبى، آچاق قاپيتاليزمكك دىنيابى تىكرار قان سىللىرىدە بوغىم سوتىلدىنى بو شا چىقارچىدەر.

دوينا ايشىچى حرىكتى و مظلوم شرق ملتلرى اوز آزادەلك مبارزەلرە دوام ايدىر ك اوز قىطى مقصدلرە دوغرو كىدەرلەر. نە انكليز همكارلار حرىكتە قارشى بايىلان تىروخى، نەدە پە كىندە و شاتىپادە شورا حكومتە قارشى ايدىلان آچاق هجوم و پروواقاسيا قاپيتاليزمى اوز مزار يولدىن كىرى چويرة مە چىكەر.

آچاق بوتون دوينا پرولەتار و زىمىتكارلار شورا اتفانقە داخلىدە كى زىمىتكارلار قاپيتاليزمك بوتون بو فرلداقلىرىدە رجورە چور پروواقاسيايە باخشى دقت يتوروب و طيفەلەندە حاضر. بولماقا دوام ايدە چىكەرلەر.

خارجى ئۆلكەلەردە

انكلترەدە

همكارلار اتفانقەنىڭ اختيارلىرىنى محدودلىشىدىن قانۇن لايىھەسى باش مدعى عمومى عوملار بالا تاسندە همكارلار اتفانقەنىڭ اختيارلىرىنى محدودلىشىرىمك بارىسندە بر قانۇن لايىھەسى تىقدىم ايتىمىش. قانۇن لايىھە سى، دولت اوزرىندە تىزىق قوبان و ياخود جماعتى قورقودان ھر جور تىمىل قانۇنسىز ساياراق او كىبى تىمىل لرى تشكىل و اولارلا اشتراك ايد نىر ايجون جىرىمە و حبس كىبى آغىر جىزال تىمىن ايدىدەر. قانۇن لايىھەسى

شرق و مستەملەكلەردە

قانون حكومتىگ يىكيدىن تشكىلى مىلى-انقلاب اردوسىگ موقىتلىرى و انقلابى حكومت قبانقە دوران مىشلەر حكومتىگ يىكيدىن تشكىلىنى واجب كورىدەر. مارتىگ يارىسندە ھاتقو بو دە جمع اولان ھومىندان فرقىسنىڭ اجرائىە قومىتەسنىڭ دورى اجتماعى ھىن مىشلە ايلە مشغول اولدى.

دورى اجتماعك قرارارى انقلابى قرارلر اولوب مقصد، حكومتى داھا دا دە موقراتىقلىشىرىمك و اونىڭ رىھىرلىكى مشىركە قوۋە ايلە قىلماق آبارمقىدەر. اجرائىە قومىتەسى صدرىنىڭ قوللۇغى 9 نىفردن عبارت بر قومىتەيە دىكشادى. فعالىلرى ضىيف اولان سىياسى بيورو و حرىبى شورا ھر

شورالار اتفانقە

ايلە علاقە باغلىوب كاسىلار قانى زەلى كىبى سوارنلار ايلە جدى مبارزە آبار مقصدەدەر. لاکىن ھىن حرىف بو قىصاصى آدامق ايجون اوز اطرافقە عموزادەلرە توبلايىب مەلبار شورا صدرىنە قارشو ھجوملاردا بولونورلار. مذکور 4 يوز بوط دو كى و خصو صى سىرمايە اوزرىندە قالمىش طایفە بازاق كىدىكىچە تىكرار ايتىدىكارى وقت اجتماعى ايشلەردە ضرىلر اند ىرىر. بويەكە بو ايل سەچكى قو مىسونى ھىن عنىرىگ سىنى كىسدىكى وقت اولارلا قارشو كوستردىكى حرىكلەر حرىبە قىدەرلەر دىشتلى قورقولار وجودە كوتورمشىدەر.

حتى دو كىمك اولدىرىمك ايلە ايكى دىقە بويە ايشلەر قارشىلارنى توىبە ايتىدەر.

بومىشلەر ايتىر اجتماعى ايشلەرە و ايتىر سە يىڭى باشاشە باغلانان مجىبلىرى آغىر بر اولچولار چىرىچوۋە سە بوراقىر. بو اتفانقە سىزىلغە قار شو لازىمى ادارەلرگ على الخىصوص ناحىە اجرائىە قومىتەسنىڭ دقت نظرىنى جلب ايدوب بويە حرىفلرگ قاپا حرى يفلرگ قاپاغىنى آدامق ايجون لازم او لان اولچولارگ الدە ايدىمەسنى بىكلە بورزە.

ما كىنەلردىن استفادە جمعىتارى

كچن ايل اچمايىزىن قىسانىڭ كوللانو كىندىمە ما كىنەدن استفادە ايدىن جمعىتى تشكىل اولمىش ايدى. كىدىلەردن اكترىسنىڭ قوشار مالى اولمادىغى باقىماراق كىندە باشابان تورك كىدىلەرى جمعىتە عضو يىلماق آرزوسىدە بولمادىلەر. جمعىتگ ايتىداى تاسىس اجلاسىدە آتقىق 19 نفر ارمنى كىدىچىلرى عضو يازىلدىلەر. جمعىت تشكىل اولاندان سوگرا ارمنستان كىد تىرفات قواوبە راتىقتىن بر تراققور آلتىدە كە عضورلرگ و عضو اولمىنانلارگ توبراقلارنى شوم ايدىردى. جمعىتگ تراققورى ايلە 80 دىياتە قدر توبراق سو كىلدى. عضو لردن دىياتە 18 و عضو اولمىنانلردن 20 مىنات اجرت آلتىردى. آخىر وقتار دە تورك كىدىلەرى دە جمعىتگ آباردىنى زىمىتلىرى ايلە مرقانلاراق جمعىتە عضو يازماقا باشلادىلەر. آخىر لردە واقع اولان عمومى اجلاس دە 12 تورك و 26 ارمنى كىدىلەر عضو يازىلدىلەر. حال حاضر دە جمعىتگ 79 نفر عضوى واردر، اولانلاردان 18 ى تورك كىدىلەرىدەر. ھىن اجلاس دە يىڭى ھىت ادارە سەچىلدى. ھىت دە 2 نفر دە تورك كىدىلەرىدىن عضو سەچىلدىلەر. آرزو اولنور كە اوز كە كىدىلەردە جمعىت ھىتلىرىدە چالشان ھم تورك و ھم ارمنى يولدا شلارمىز تورك كىدىلەرىنىڭ قواوبە راتىقتىن تىفلشدىرىمى اوزرىنە دقت يتورە ايدىلەر، چونكە اولاردا شىنق-مىساوات بين الخلق قانۇنلارنى تىجەسىلە تامامىلە پرىشانتىتە معروض قالاراق اكترىسى قوشار مالدان و كىد تىرفات آلنلردىن محروم اولمشلردەر.

موقىت و نىفسانىرىز

عكس حال آلاق داھا شىتلى بر اولچوسىزلىك مېدانە كوتورمشىدەر. بويەكە 23 نىچى سەدە يوز بوط دو كى وىروب سەلم ايلە عو ضدە 4 يوز بوط دو كى آلماق آر زوسىدە بولان قىزىل دىش كىرلەي خلىل كوتوردىكى خط حر كى باشا واردر بايلىمە يور، چونكە: كىد شورا صدرى فعال اولاراق عائد ادارەلر

زىمىت اجرتىدىن كىد تىرفات وىر كىبى همكارلار اتفانقە مر كزى شو راسى نىزدىندە اتفانقەلرگ بوتون مر كزى قومىتەلرى صدرلرنىڭ مشاورە سى واقع و اورادە زىمىت اجرتى اوزرىندە كىد تىرفات وىر كىبى قومىق مىشلەسى تىحقق اولنەشىدەر. زىمىت اجرتى تامامىلە كىد تىرفات وىر كىبىدىن آزاد براقماق تىكلېف ايدىلمىش فقط مشاورە ھىن تىكلېف راضى اولمامشىدەر.

كىد تىرفاتىدە باشابان فەلە و قوللوقچىلرگ زىمىت اجرتىگ برقىسى اوزرىنە كىد تىرفات وىر كىبى تىمىن ايتىمك مەمكن سايامشىدەر. كىد تىرفات وىر كىبىدىن او فەلەلر و قوللوقچىلر تامامىلە خلاس اولورلر ھانسى

يىڭى تورك اتفانقەسى

شورالار اتفانقەنىڭ حدودارى دا خلىدە بولان تورك-تاتار جمەھورىيەتلىرى نىڭ و مەختار اولكەلرگ نەمەندەلەرىدىن 30 نەمەندەدىن عبارت بر عموم اتفانقە قومىتەسى تشكىل اولناچىدەر. نەمەندەر محلى اجرائىە قومىتەلرى طرفىدىن سەچىلە چىكەر. قومىتە مر كزى باكو اولناچىدەر، موسقوادا ايسە بر نەمەندە لك بولنمايىدەر. كلەچك آبرەل آينىڭ ايتىلارنىدە موسقوادا قومىتەنىڭ عموم اتفانقە پەلە نوم اجلاسى اولناچىدەر. قومىتەيە لازم اولان بول س.ش.

شورالار اتفانقەسى

زاقافقاسيادە بىكى مەدىنار تاپامشىدەر آذربايجان كوردستاندە دىمىر كروم مەدىنى و مىس نىرىتى تاپمىشىدەر. دىمىر كروم اربىلە كىدە مەدىنىڭ 50 فائىز كرومىدىن عبارت اولدىنى آگلا شلىدى. تاپلان مەدىنلر اورال مەدىنلرى چىقىدىن داھا باخشىدەرلەر. آذربايجان مەدىن شىبەسى ھر ايكى مەدىنىڭ تىد قىقتە شىتت ايتىمىشىدەر. آذربايجان شورالرنىڭ قورولتايى باكو دە آذربايجان شورالرنىڭ قورولتايى واقع اولاراق يىڭى مر كزى اجرائىە

امرىقا عسكەر كوندىرىر واشىنقتونە (امرىقانگ پاي تىختى در) تىان-تىنىڭ مدافىسەسى ايجون عسكەر كوندىرىمك مىشلەسى تىحقق او نىمقىدەر. ايتىدى امرىقادە حرىبى يىادە 1500 نىفردن عباوت بر تىكمىلى حصە تشكىل اولىر كە شاتىپاھە ياخود تىان-تىنە كوندىرىلە چىكەر.

واقع اولدى. و ضىمىتگ جدى. اولماسنى نظره آلاق مشاورەنىڭ تفصىلاتى كىزلى ساخلىرىلەر. قىقت دىنلەر كە مشاورە ائاسىدە پە كىن سفارتخانىە مىجلەسنىڭ مدافىسەسى ايجون الە آنا چاق واسطەلر تىحققە آلمىشىدەر.

سارف جبهه سنده

کندمعلمی و مطبوعات

کندیلر مژگ ترقی و تعالیسنی آنجاق کند معلملرندن کوزله دیکمز ایچون بو باره ده کند معلملرینک اجتماعی ایشارده اشتراکندن و مطبوعات او لان حسن رغبتلرندن بحث ایتمه مز لازم کلیر. بزم کند معلملر مز او یله مقتدر بلیکه مالک دکلر که آلدق لری معلومات کورد کلری و ایجری سنده یو دکلری مدنیت قازانمش او لدق لری تجربهلر سایه سنده کندیلر مزی و کر که کندلی اوشاقلر مزی آز بر زمان ظرفنده هم آنا تربیه سی وهم مکتب و همه اجتماعی تربیه ویره بیلسونلر. معلملر مژگ بعضیلری هیچ شورا مکتبی دکل، قورس ییله کورم دکلری کبی چوقلری دخی چوق قیسه مدتی تحصیل کورده نلر اولدق لردن بویه معلملرک اوزلرینه برور رهبر و برور هادی اولماسی لازم در.

اودر که بز کندیلر مژگ آراسنده ایملردن بری کولک سالمش اولان و اونلری موهوماتک الگ کسکین اوچو روملرینه بو اورالیا ن دینی عنعناتاری و کر که مدینه یا قلاشما یا یول ویر مین سوادسز لئی اورتادان قالدیرماق ایچون مکمل معلملر مز اولماسی لازم کلیر.

ایشته یونلری نظره آلان ارمنستان خلق معارف قومیسار لئی 1925 نجی سنه سنجک اوقتیایرندن اعتباراً جمهوریت داخلنده یاشایان اکثریسنی سوادسز تشکیل ایدن تورک زحمتکش لری ایچون ن. نریمانوف نامنه دورت سنه لک بریداغوزی تحقیقونمک لازم کلدیکلی بیلر که و اونک نزدنده برسنه معلملر حاضرلیان قورس آجا راق دوققوز آئی ظرفنده مکتبه آلدق لری معلوماتی حال حاضرده کند لرده کندلی اوشاقلرینه ویره رک بیوک موفقیتلر قازانمشدر.

و همین کنج معلم یولداشلرک سایه سنده ارمنستان شورالاشان کوندن مکتب آچلمش کندلر مزده بر شئی قازانمایان اوشاقلر بو کونلری اوز بیلیکلرینی آتیر اراق بر چوق مو فقیتلر الده ایدیلمش و موفقیتلر دیلر ز.

آنجاق کرک کهنه و کر که بر سنه لک قورسی قوتارمش معلم یولداش لار مطبوعات بر اوقدر یا قلاشما یولر ییله کی ارمنستان مرکزی فرقه ویدیاساردا معارف ایشلری بو ییل عمومیتله معارف ایشلری ترقیده در. یاریم آیدا بر دائره پیدا غوزی اجلاسی واقع اولراق لازمی صورتده ییهاغوزی معروضه لری اولور و نمونه درس لری ویرلور. ییهاغو زی اجلاسار زنده حاضر لئی آزا اولان یولداشلر لازمی یوللار کوستریلیر و نمونه درس ایسه مرکزی مکتبه مرکز معلملرینک عهدسه دوشمش اولدوغی دولایسیله اونلاردا باشلا مشلاردر.

قومیتسنگ ناشر افکار ی اولان تورک «زنگی» غزته سنه ییله اشتراک ایتمه یولرلر. اشتراک ایدنلر ایسه چوق آزد. و بعضیلری دخی غزته مزه خبر یاز یولرلر فقط غزته نی آلمایورلر البته بویه نجی نقصانلار معلم آرقا قاداشلری کونده لک خیرلردن محروم قوبماقله برابر کندلی یولداشلر دخی بیوک تاثیر وارد. چونکه کندیلرک ییلدیکی کبی دخی حقیقتاً کندلی الگ اقتدارلی معلم یولداشلر اولدیغی حا لدا مطبوعاتله بر اوقدر مراقلامالار ری کندیلرلی دخی مراقدان سالیور. اودر که هر بر معلم یولداش غزته و مجموعه لری اوزی ایچون بر رهبر بر هادی حساب ایدرک آبونه چی اولمالی در. خصوصیه ارمنستان تورک زحمتکش لری اوز آنا دیلر نده هفتده بر چیقماقده اولان «زنگی» غزته سنه آبونه یاز یوللار کدی و مکتبی یولداشلرک دخی آبونه چی اولماغه چالیشمالیدرلر.

معلم یولداشلرک غزته ده اشتراکی مسئله سنه بر سطحی نظر سالاچاق اولور ساق کورده ز که بعضی معلملر مز (کرک یگی و کر که اسکلی) کندک نقصان طرفلرینی یازماقدان عاجزدرلر. سببی ایسه کندده کی ایسجی یولداشلردن قورقما سیدر. البته بو اونلی کوستریر که کندده چالشان یولداشلردن بعضیلری مستبد و یا بیو رو قرات حرکتلر نده بولنراق کندک اجتماعی ایشلرینی یوجالتاق. معلم ه باشقه یولداشلر اوزرینه قزاراق او نلری او یله نجی ایشلردن اوزاقلاشد یرور. اودر که هر بر سوادلی یولداش غزته ننگ آینا اولدیغی نظره آلوب حقیقتی قورقما زین یازمالیدر. (فقط مخبر یولداشلار بر موضوع آلوب یازماق ایسته دیکی زمان اولجه اونک هر طرفنی اطرافلی بر صورتده ییلدیکن سو ترا، یازمالیدرلر.) بناء علیه مخبر یولداشلار کندده اوزلرینک حقیقی اولمالارینی کوسترمک ایستلر سه اوز اطرافلرینده بر چوق مخبر و مخبره یولداشلر توبیلراق اشتراک ایتمش اولدیغی غزته ننگ مخبری اوز بولدیغی کندده و کر که باشقه یرلر ده ایشلرینه چالیشمالیدر.

هر بر معلم یولداش «زنگی» غزته سنجک ایشلری جبهه سنده جدی چالشانگزی دورت کوزله بکپور ز. احمد حمدی

بوتون تورک مکتبلرینه نضجواندان شاگردلر و معلملر لازم اولان آذربایجان نشریاتدان آتمشدر. هر مکتبک نزدنده اوزینه کوره بر مکتب قرائتخانه سی تشکیل ایدلمشدر. تونیا ن یولداشک فعالیتی سایه سنده هر مکتبه کتاب ویرلمکله برابر ویدیاسار مکتبه دخی 150 جلده قدر کتاب کلمش و قرائتخانه احتیاط کورولمشدر. مکتب شاگردلری و سائر اوقوجیلار مز کتابلاردان استفاده ایدرلر.

لاکن کوزه چارباچاق بر نقصان وارسا اودا کتابلار مناسب بر ایشقابک اولماماسیدر. بو نقصانک ترک ایله ن. نافیض

آبونه ایشلری

ویدی باسار ناحیه سنده سوادلی شخصلردن بر چوقی «زنگی» غزته سنه آبونه یازلماشلاردر. فقط یازیلان لارک غزته لری کلوب چیقما یور. هر کون آبونه یازان شخصک یاتنه مرا جعت ایدرلر لاکن یازاندا جماعتی چوق فنا قارشولور «کامیر جهنه

دوزلمه سی ناحیه اجرائیه قومیتسندن رجا اونور. ن. نافیض

کلمه سنجک مگا نه؟ کبی سوزلری آبونه چیلری ایسجیدر. و یازماق ایسته یلر ده یوحالی کوروب یازلماقدان بویون قاجر برلار، بنا علیه بو ایشلرک قباغی آتمالی و غزته ننگ یارسی اداره یه چاتمامیش ایسه ناحیه فرقه قومیتسی تشبانه بولونمالیدر.

نافیض

ریدی باسار ناحیه اجرائیه قومیتسنگ عضو و نامزدلری و فعال ایشچیلرله شهردن گن رهبر یولداشلار.

کند تصرفات حیاتی

کندلی یولداشلار، اولکه مژگ میشه لرینی حفظ ایدر بر ساخلا یگن میشه لر بزم دوستلر مزدرلر اونلار اکیلر مز و بولاغلار مز ایچون سو تو پایوب ساخلیلرلر، تارلار مزی و باغلار مزی سالردن محافظه ایدرلر. بزه یا قاجاق ایچون اودون ویرور و هوایی تمیزلر که صحتمز ایچون پک لازمدر.

میشه لری محافظه ایده لم

بر زمان اولکه مژگ بیوک قسمی میشه لره اورتیلی اولوب طاغلی را یونلر مز ایندیکی کبی داشاق اولما مشدر. ایلدن ایله جماعت آمانسز میشه لری کسه رک طاغلاری چپاق بر حاله قویمش، یاغشلر و سیلر همین چپاق طاغلارک ایشلرینی یو واراق طاشلاری ظاهره چیقارمشلار. میشه لری کسوب تارلا قایرمشلار، بومو شاق توپراقلاری ده سو آپارمشدر. میشه دکل یالگنر توپراقی حتی همین توپراقده بیوک اولچیده رتوبت ساخلیلر. بر چوق کندلر مز شکایت ایدرلر که وقتله چوق بولاغمز وار ایمش و ایندی او بولاغلار قورو مشدرلر. سببی اودر که وقتله میشه لر موجود ایکن میشه لر یاغیشک سولارینی حفظ ایدرلر بولاغلاره سو ویرمشلر ده، ایندی ایسه هارادان ویرسونلر که طاغ ایشلر نده نه توپراق قالمش و نه ده رتوبت، اوللری طاغلار مز میشه لره اورتیلی اولدیغندن شدنی یاغیشلار. ییله میشه ده ساخلاناراق سو لاری بولاغلارا ویرمشدرلر. ایندی ایسه یاغیش یاغاندا سیلر حاصل او لوب چوق دفعه تمام کندلری خراب ایدرلر. بونک باشلوجه سببی میشه لرک آمانسز صورتده کسلیه سیدر. میشه لر

در که، ایمیدن یای ایچون حاضر لاسینلر تاکه، یای وقتی موسمی ایشلرینی ضعیفه نمکه یول ویرمه سنلر. بو حاضرلر ایشلری بهارده کورمه لیکی چول ایشینگ قزغین وقتی کلمه مشدر. بونگله برابر بهار موسمی اوزی اوزلکندده کند اوزه کلرینک قارشو سنه بر چوق حیاتی مسئلهلر قوبا جقدر. لازمدر که بتون قومسومولار ال بر اولوب بونی حل ایسنلر.

کند قومسومولاری کرک وار قورلریله اوز کونده لک ایشلر نده یاشلی کندچی به و کندچی جوانلرینه کند تصرفاتک دوغرو یولیه کیتمه سنده، اولکه مژگ اجتماعی و حیاتی ایشلر نده کند ایشلرینه منفعتلی قورولوش و مدنی معارف زحمتلرینک دوز کون بر یولیه آیاغا قاقماسی ایشلر نده نمونه اولراق چالیشیلر.

اوزه ک بونلاریله کندچیلرک کوزنده اوز حرمتی قازانار و آخرنجی امینلیکه غالب اولار.

کند اوزه کلری بو ایشلری لا زمی درجه ده حل ایتمک ایچون بورجیلدر بیسون نه لازمدر و کونده لک مشه لرینی ناصل حیاته کچریلمه سنی ده قید ایتمه لیدر. بونی - زاقاق آسیا ع. ا. ن. ق. ک. اتفاقک اولکه قومیتسی او کره ندرک بویه بر تنظیمات دوزلتمش که کند اوزه کلری اوز تبلیغات و تشویقات ایشلرینی بونگله آسانجاسنه دوزلمه بیلسنلر. همین تنظیمات ایشته بونلاردان عبارتدر:

1- کوما - قرائتخانه سی، اوزه ک کرک کوما - قرائتخانه سنده کند چیلری (خصوصاً بیو کلری) مراقلاند یران و منفعتلی ایشلر ایله سیاسی مدنی - معارف و غیره بو کبی زحمتلر دوزلتمه لیکه، بورا - کندک برنجی اساس مدنیت مرکزی اولسون.

اوزه ک همین مسئله لری (وظیفه نی) یرینه چاندیر مق ایچون کرک بوایشلری حیاته تطبیق ایتمک اوزه ک تبلیغات و تشویقات قومسویوته یا خود بر غروب سوادلی جوانلارا حواله ایتمک که قرائتخانه ده اولان کتابلار ایله آشنا اولوب اونلاری قرائتخانه ایشلرینه و اوزه ک مسئله لرینه عائد تنظیم ایسنلر، هایلده خصوصی مصاحبه و کندچینگ احتیاجنه (استه کینه) دائر ایشلر آپارلما لیدر. قومسویون یا غروب بوگا استناداً قرائتخانه زحمتلر نده اوز کونده لک اجرا ایدیله جک ایشلری حقتنده بر ایش پلانی ترتیب ایتمه لیدر. کوما - قرائتخانه ایشلرینی اداره ایتمک ایچون بر صیرا قو مسومول آیرماق معلومات ماسا مدبری ژورنال و غزته اوخویان، بو ویا غیره درنکلره استاروستات (نظارتچیلر) کتله وی، او یون و رقص تشکیلاتچی سی، جوربه جور معروضه چیلر، کند چیلری مراقلانیدر ان مسئلهلر و غیره حواله ایتمک، بونلار اوز عهدلر نده اولان وظیفه لری پلانده اساسلانا راق حل ایتمه لیدرلر. اوزه ک تبلیغات و تشویقات و کاتبی آیرد اولنمش قو مسومولارک ایشلرینه نظریترمه لیدرلر.

ل. ق. ک. اتفاقک کند اوزه کلر ینک بهار موسمنده تبلیغات و تسویقات ایشلرینک اساس مسئله لری حقتنده کند اوزه کلری قارشوسنده اولان جدی و مهم مسئله لردن بری ده او هیئت تحریریه

HƏFTƏLİQ KƏZETƏ

Abynə kiməti:
1 illijə-2r. 1 ajiğı-20k.
6 ajiğı-1 » təq nys. 5 »
Zəhmətqəzlərə və firkəyə
ajid jazılar kəbyl olynır.

Adres: Erivan. Apovjan
quçəsi E. K. (b) F. M.
Komitə turq zəbəsi
Telefon № 254
Təvziat zəbəsinin adresi:
Apovjan q. № 8
Telefon № 272

2-nci devam ili
№ 14 (64)
14 Aprel 1927 il
Pənc-zənbə

ZAKAFKASIJA ZƏHMƏTQƏZLƏRİNƏ ATƏBİN SƏLAMLAR
OLSYN!

ZAKAFKASIJA ZYRALƏRİNİN 4-İNCİ KYRYLTAJI

JOL. TSXAKAJA ILƏ
JOL. RYDZYTAKIN
NITKLƏRİ

Aprəl ajiğinin 5-ində
Titlisdə zyraların 4-inci
Zakafkasija kyryltajı açıl-
dı.

Zakafkasija M. İcraiyyə
komitəsi sədr jol. Tsxaka-
ja kyryltajı açaraq ajaga
kalkmak və inklab üçün
hajatlarını, fida edən kah-
rəmanlarını xatirəsinə ihtj-
ram edilməsi təqlif etdi.
Ondan sonra axır iqi il
ərzində sənajı və qənd tə-
sərrufatının jyqsəlməsi ogy-
rynda zyralar həqumətinin
apardığı zəhmətlərdən bəh-
slə jol. Tsxakaja diji qı
butun dövləti və ictimai
təzqilatlar zyralar İttifaki-
nın butun vətəndaşları öz
bəjuq dikkətlərini fabrika
mallarının xırda satış ki-
mətlərinin azagi salması
uzərinə jeturməlidurlər.

Zərk xəlkləri arasında
hırsylə qələn azadəliq hərə-
qəti və xsysilə Çin inkla-
bi dolajsilə jol. Tsxakaja
dijir: «Biz kanı' olmyzykqi
Homından və Kommünist
firkələrinin rəhbərliji ilə
Çin inklabi galib qələcəq-
dur. Çin inklabi kapitaliz-
min nə dərəcə kocalmasını
və kyvvədən nə dərəcə
duzdijini qəstərcəqdur.
Və azadeliqin parlak qunə-
si kabakında təslim ola-

cakdur»
JOL. RYDZYTAKIN
NITKI

İttifakin xəlk komisar-
lar zyrə sədrə əvəzi və
xəlk jollar komisar jol.
Rydzytak zyralar İttifaki
həquməti və k. f. m. ko-
mitəsi adından kyryltajı
səlamlijarak mə'ryzə edir
və əz cumlə dejir: Zyralar
həquməti [texniki iktisadi
və hırsi cihətlərcə qerydə
kalməsi və kapitalist ölkə-
lərlə ihatə olynması dolaj-
silə daha bircə işçi həqu-
məti duruqi byrzya həqu-
mətlərindən asılidur. Zy-
ralar həqumətinin başlyca
məsələsi öz ölkənin İktisa-
di kyrylyzəyni kabaka apar-
mak və ildən ilə onlardan
az asılı olmaq olmalidur.
Xarici dynjadan nə kadar
çok asılı olyrsak bir o ka-
dar duzmənlərimiz təhləqə-
li olyrlər.

Ölkəmiz təbiji hər cyr
sərvətə malidur və özini
saxlijən bir təsərrufat jara-
da bilər. Sənajımız (fabri-
kalar) jəndən o jolda təz-
qil olynmalı qı nə inqi
mali istihlaq edən xəlkin
ehtijaclarına qifajət verilsyn
həttə fabrikalar üçün lazı-
m olan təchizatidə əzləri
hazırlajyb xaricdən qetur-
məyə ehtijac kalməsyn.
Qəndin və zəhərin mə-
nafi'ləri birdur. Ölkəmiz

lər lazı m və xaricdən pyl-
syz alınmaz. Həmin pyli
ələ qəturməq uçun qənd
təsərrufatımızin məhsyla-
tını satmak lazı m. Deməq
olır fabrikaların, zəhərin
mənatij qənd təsərrutatinin
kyvvələnməsini tələb və di-
qər tərəfdən qənd təsərru-
fatının kyvvələnməsi uçun
maqinə və tabrika malı-
nə ehtijacımız vardur. Elə
isə zəhər ilə qəndin məna-
filərj birdur.

Zyralar İttifakının İkti-
sadi vəziyyəti, eleqtrikləədir-
mə, jeni inzaat həkkində
təfsili ijjahat verdikdən son-
ra jol. Rydzytak xarici döv-
lətlər barəsində danizyb
dejir: Kapitalist dövlətləri
dislərini qırcilər və Zyra-
lar İttifakına jən bəkilər
əmma əzqar onakarəy çı-
kamirlər çynqi o ölkələrin
işçiləri bizə tərəf dur lər.
Hər halda Zyralar İttifaki
təhdidətdən korkmir ancak
o muharibə etməq istəmir
fəkət onyn uzərinə hucum
edərlərsə o, lazı m olan
cəvabi verəbilər.

Jol. Rydzytakın mə-
ryzəsi dolajsilə kyryltaj bir
kə'tnam çıkaryb Zyralar
İttifaki həqumətinin sijasə-
tinə razılık qəstərdi.
onyn təxnikasından zıjadə
tərəkki ədə. Jeni maqinə

EZİDİLMƏMİZ PRAVAKASJA

PƏQİNDƏ ZYRALAR İTTİFAKI ƏMƏQDƏZ
LARINA MUSƏLLƏHBASKIN

ZANGHAJDA ZYRA KONSVLLYGYNYN,
ƏSQƏRLƏR POLIS VƏ AG G'VARDJACLLAR
TƏRƏFİNDƏN SARILMASI

BASKIN HAKKINDA ILQ XƏBƏRLƏR

ƏMƏQDƏZLARIN MƏNZİLLƏRİNDƏ AX-
TARIZ VƏ GARƏTLƏR

Aprəlin 6-da Pəqində
musəlləh murtəcə' çin əs-
qərləri və polis nəfərləri;
zyra sifarət əməqdaşları-
nın jasadıqları mənzillərdə
baskın japmışlardır. Ap-
relin 6-da zyrə sifarəti
əməqdaşlarının jasadığı
10-dan artıq evin umymı
bəjuq həjətini musəlləh və
polis dəstələri sarmışlardır.

Həjət və by binalar,
sitarətxanənin koməylygyn-
dadırlar. By həjət ilə sifa-
rət binası arasında ancak
bircə dalan vardır. Musə-
ləh dəstələri; zəhər sahat
11-in jarsında qələb; bu-
tun kapıları dytməzələr və
heç qəsi bajra və içəri bı-
rakmamışlardır. Polis by
həjətdə olan butun evlərdə
by sıradan zyrə sifarət
əməqdaşları kylybynda ak-
tarız japmaga başlamışdır.
Aktarız vəkəti evlərdən bi-

rində jangın başlamışdır.
Əsqərlər və polis aktarız
ilə barabar, əməqdaşların
mənzillərini garət etməqə
başlamışlardır. Aktarız
hələ bitməmiş isə də, by-
nynda barabar çin əsqərlə-
ri kylyb qutubxanasını və
orada olan lovhələri apar-
mışlardır. Ejn zamanda
çinli kylykçylar və bir ne-
çə rys əməqdaş həbs edil-
mişlərdir. Baskının təfsila-
tı qimin və nə qibi bir
zərajət içində həbs edilmə-
si həkkində hələ mə'lymat
alınmamışdır.

Baskın həkkində ilq
mə'lymat alınır alınmaz
xəlk xariciyyə komisarlığı
məsələji Moskvadaqı çin
muməssili Cəndən sormyə-
dyr Cən isə hadisə hək-
kində heç bir mə'lymat
verinəmiş və baskının ol-
masını belə bilmədiyini səj-
ləmişdir.

Civənə kızları məqtəbə
və təzqilatlara çəqməq uçun
brinci dəfə kəza kadınlar
zəbəsilə qəncələr komitəsi-
nin təzəbbusatlarını bəqli-
jərəq heç olmaszə dəjirənin

mərkəzi sajiyan Çaj-qənddə
kadınlara məxsys bir ədəd
kylyb və kylyb nəzdində
isə səvad kyrsy açılmalı-
dur.

H. Ə.

TƏZQILATLARA XIZLAR CƏLB ETMƏLİ

Dilcan kəzasının Ka-
ra-köjynly dairəsindəqi fir-
kə qəncələr İttifaki və pi-
onerlər təzqilatları içərisin-
də kadın və qərəqsə məq-
təbli kızlardan jök qibidur.
Halbyqi 22-inci sənədən
orada qəncələr İttifaki təz-
qil olynidygy qibi 24-inci
sənədən dəxi firkə və pi-
onerlər təzqilatları duzəl-
mişdur. Binaənəlejh Ermə-
nistan zyrələzən qəndən
ehtibarən dəjirənin mərkəzi
hesab olynan Çaj-qənddə
məqtəb açılmalıdır. Təz-

süflər olsynqi jənliz 24-in-
ci sənədən 3 kız məqtəbə
dəvam edijyr. Əlbətdəqi
by qənddə 3 kızın məq-
təbə qəlməsi muvəf'əkijet
olmyjyb bəjuq bir noksan
olsa qərəqdur.

Çaj-qəndə koməy saji-
lan Karakaja qəndində
məqtəbə 3 kız dəvam edir-
qi onlarıda əlum - Zylym
məqtəb muəllimlər cəlb
etmişdur.

Bimdijə kədər həman
dəjirəyə qəndən qəncələr təli-
matcısı qəjly kızlarını

təzqilatlara cəlb etməq uçun
heç bir təzəbbusatda bylyn-
mamışdur.

Həman kəzanın Hak-
kılılı qəndində isə 8 danə
cəvanə kızlardan məqtəbə
cəlb olynidyqları qəzə çarp-
madadur. By isə Çaj-qəndə
nisbətən bəjuq bir muvəf'ə-
kijətdur.

Qəndli kadınlarının fir-
kəyə daxil olmaması isə də-
jirənin içərisində kadınlara
məxsys savad kyrsıları və
qərəqsə kylybların olma-
ması jüzündəndur.

